

Przypomnijmy, że ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu¹ uchyliła art. 15 ust. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym², który był podstawą do ustalania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zasad i warunków sytuowania reklam, ogrodzeń i obiektów małej architektury. W jego miejsce ustawa krajobrazowa wprowadziła art. 37a ust. 1–10 do u.p.z.p., dający podstawy do wprowadzania przez gminy uchwał regulujących zasady i warunki sytuowania reklam, ogrodzeń i obiektów małej architektury (dalej: uchwały krajobrazowe).

Ten z pozoru drobny zabieg legislacyjny przyczynił się do znaczących zmian realizowanych w obrębie planowania gminnego, także z tego powodu, że przepisy dotyczące uchwał krajobrazowych wstawiono pod jednostkami art. 37a–37d – a zatem już po jednostkach redakcyjnych dotyczących tzw. wyłączeń planistycznych i związanych z nimi odszkodowań.

---

¹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. poz. 774 z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.).

W konsekwencji sama treść przepisu art. 37a ust. 1–9 u.p.z.p., który milczy w zakresie odszkodowań za prawa słuszenie nabyte, oraz wskazany powyżej sposób umiejscowienia ich w tekście ww. ustawy przyczyniły się do wątpliwości natury konstytucyjnej, czy można w drodze aktu planistycznego wprowadzić ograniczenia dotyczące tablic i urządzeń reklamowych (także ogrodzeń i małej architektury) bez konieczności wypłacania odszkodowania lub jakiegokolwiek innej rekompensaty, w szczególności za zakazy odnoszące się do legalnie wzniesionych i użytkowanych obiektów.

W niniejszej publikacji problematykę konstytucyjną dotyczącą uchwał krajobrazowych powierzono grupie wybitnych prawników. Żaden z nich, co oczywiste, nie dostał wytycznych wskazujących czy to na konstytucyjność takich zapisów, czy też jej brak. Żadnemu także nie określono zakresu przedmiotowego, stąd każdy z tekstów zajmuje się innym wycinkiem tej problematyki. W konsekwencji mamy nie tylko artykuły traktujące o legislacji, delegacji ustawowej, zaniechaniu ustawodawczym czy istocie odszkodowania za wywłaszczenie planistyczne, lecz także różne zdania w ramach podjętych zakresów tematycznych.

Wachlarz podejść oraz różnorodność ocen bez wątpienia wskazują na wyjątkowość niniejszej publikacji.

Jest jeszcze jedna wyjątkowa cecha książki, którą trzymają Państwo w rękach!

Wszystkie przedstawione oceny autorzy sformułowali przed wydaniem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zbadania konstytucyjności art. 37a ust. 9 u.p.z.p. Dzięki temu zabiegowi, który rzadko wykorzystywany jest w obrębie nauki prawa, mamy żywy dialog w bieżącej sprawie, a nie głos oddany *post factum*, jak to zazwyczaj czynią glosatorzy.

Tym większe zatem podziękowania dla grona wybitnych autorów, którzy zechcieli wziąć udział w tym przedsięwzięciu!

Stan prawny monografii naukowej określono na dzień 28 kwietnia 2023 r.

Jacek Jaworski
Bogumił Szmulik